НАРЕДБА № 9 ОТ 4 АВГУСТ 2006 Г. ЗА ЗАЩИТА НА РАБОТЕЩИТЕ ОТ РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕКСПОЗИЦИЯ НА АЗБЕСТ ПРИ РАБОТА

В сила от 02.12.2006 г.Издадена от министъра на труда и социалната политика и министъра на здравеопазването

*Обн. ДВ. бр.71 от 1 Септември 2006г.***, *изм. и доп. ДВ. бр.114 от 24 Декември 2025г.***

Раздел I.
Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. изискванията за защита на здравето на работещите, включително за предотвратяване на съществуващи или потенциални рискове от експозиция на азбест при работа;

2. граничната стойност на концентрация на азбестови влакна във въздуха.

Чл. 2. (1) (Предишен текст на чл. 2 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Наредбата се прилага за дейности, при които работещите са или могат да бъдат експонирани на прах от азбест или от азбестосъдържащи материали.

(2) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Когато изискванията на **Наредба № 10 от 2003 г. за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на канцерогени, мутагени или токсични за репродукцията вещества при работа** (ДВ, бр. 94 от 2003 г.) са по-благоприятни за безопасността и здравето на работещите по ал. 1, се прилагат тези изисквания.

Чл. 3. (1) (Предишен текст на чл. 3 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Дейности по разрушаване и/или демонтаж на азбест и азбестосъдържащи продукти се извършват от юридически или физически лица, които имат издадени разрешения по **Закона за здравето** (ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

(2) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Списък на лицата по ал. 1 се публикува на официалната интернет страница на регионалната здравна инспекция, на чиято територия се намира съответният обект за разрушаване и/или отстраняване на азбест или азбестосъдържащи материали.

(3) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Списъкът по ал. 2 съдържа:

1. наименование на лицето, ЕИК;

2. адрес на обекта, на който се извършва разрушаване и/или демонтаж;

3. очаквана продължителност на дейностите.

Чл. 4. (1) Забранява се прилагането на азбест чрез шприцоване, както и дейности, включващи използването на азбестосъдържащи изолационни или звуконепроницаеми материали с ниска плътност.

(2) Забраняват се дейностите, при които работещите са експонирани на азбестови влакна, свързани с добив на азбест, производство и преработка на азбестови продукти или производство и преработка на изделия, в които има азбест, с изключение на дейностите по третиране и обезвреждане на продукти, получени в резултат на разрушаване или демонтаж на азбест и/или азбестосъдържащи продукти, като се спазват изискванията на законодателството за пускането на пазара и употребата на

азбест.

Чл. 5. (1) (Предишен текст на чл. 5, изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Националният осигурителен институт води регистър на всички случаи на медицински диагностицирани свързани с азбеста професионални заболявания съгласно изискванията на **Наредбата за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести**, приета с ПМС № 168 от 2008 г. (ДВ, бр. 65 от 2008 г.).

(2) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Примерен списък на заболяванията, които могат да бъдат причинени от експозиция на азбест, се съдържа в т. 3 на **приложение № 1**.

Раздел II.
Изисквания за защита на здравето на работещите

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) При всяка дейност, при която е вероятно да съществува риск от експозиция на прах от азбест или от материали, съдържащи азбест, този риск се оценява така, че да бъдат определени естеството и степента на експозицията на работещите на прах, възникващ от азбест или материали, съдържащи азбест, и да бъде отдаден приоритет на отстраняването на азбеста или на материалите, съдържащи азбест, пред други форми на използване на азбест.

(2) Оценката на риска по ал. 1 се обсъжда с работещите и/или техните представители и се преразглежда, когато има основания да се предполага, че е некоректна, както и при настъпили съществени промени в обстоятелствата по **чл. 2**.

Чл. 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Преди започването на работа по разрушаване, поддръжка или ремонт в помещения, построени преди 1 януари 2005 г., работодателите предприемат всички подходящи мерки, за да установят наличието на материали, за които се предполага, че съдържат азбест, по-специално чрез събиране на информация за сградите от собственика на сградата, от етажната собственост или от лицата, упражняващи право на собственост или на ползване, от други работодатели, както и от други източници.

(2) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) При липса на информация по ал. 1 работодателят осигурява проучване от квалифициран оператор за наличието на материали, съдържащи азбест. Работодателят започва работа, след като е получил резултатите от проучването. Работодателят предоставя при поискване на друг работодател резултатите от проучването.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) При съмнение за наличието на азбест в даден материал или конструкция се спазват изискванията по наредбата.

Чл. 8. Работодателят е длъжен да използва всички технологични и технически възможности за замяна на азбеста с безопасни или по-малко опасни заместители с оглед осигуряване на по-добра защита на работещите.

Чл. 9. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Преди започване на работа работодателят е длъжен да уведоми Дирекция "Инспекция по труда" (Д "ИТ") и регионалната здравна инспекция (РЗИ), на територията на която се намира предприятието, за дейностите по **чл. 2**.

(2) Работодателят представя на органите по ал. 1 информация за:

1. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) местонахождението на работната

площадка и когато е необходимо, конкретните зони, в които ще се извършва работата;

2. вида и количествата на използвания или третиран азбест;

3. (доп. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) извършваните дейности и процеси, включително по отношение на защита и деконтаминация на работещите, обезвреждане на отпадъци и обмен на въздух, когато се работи в затворени пространства;

4. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) списък на работещите, които ще работят на съответния обект, индивидуалните удостоверения за обучение на работещите и датата на последната оценка на здравното състояние на работещите по реда на **чл. 14**;

5. началната дата и продължителността на работата;

6. (доп. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) предприетите мерки за ограничаване на експозицията на работещите на азбест, включително преглед на използваното оборудване.

(3) На работещите и/или техните представители се осигурява достъп до информацията по ал. 2.

(4) Работодателят е длъжен да извърши ново уведомяване на органите по ал. 1 във всеки случай, когато има вероятност да настъпи значително увеличаване на експозицията на прах от азбест или азбестосъдържащи материали поради промяна в условията на работа.

(5) (Нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Информацията по ал. 2, т. 4 се съхранява от органите по ал. 1 не по-дълго от необходимото, за да се гарантира, че работещите, които извършват свързана с азбест работа, са подходящо обучени предвид дългосрочните последици от азбеста за здравето им.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) При дейностите по **чл. 2** работодателят е длъжен да намали до минимум експозицията на работещите на прах от азбест или азбестосъдържащи материали, като при всички случаи тя е под граничната стойност, определена в тази наредба.

(2) Работодателят предприема мерки за защита на работещите от експониране на прах от азбест или азбестосъдържащи материали, както следва:

1. местата, където се извършват дейностите по **чл. 2**, се ограничават и обозначават с предупредителни знаци; достъп до тях се осигурява само за пряко ангажираните работещи или работещи, чиито задължения изискват да бъдат там; в тези места тютюнопушенето се забранява;

2. определя места, в които работещите консумират храни и напитки без опасност от замърсяване с азбестов прах;

3. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) осигурява подходящо работно или защитно облекло, по отношение на което се спазват изискванията по ал. 5;

4. осигурява подходящи сервизни помещения (бани и тоалетни), вкл. душове, в случай на операции, свързани с прахоотделяне.

(3) Работодателят предприема следните мерки за намаляване експозицията на работещите на прах от азбест:

1. намалява броя на работещите, които са или могат да бъдат експонирани на прах от азбест или от азбестосъдържащи материали, до най-ниския възможен брой;

2. (доп. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) проектира работните процеси така, че да не се получава азбестов прах или, ако се окаже невъзможно, да се избягва изпускането на азбестов прах във въздуха, като предприема следните примерни мерки:

а) потискане на отделянето на азбестов прах;

б) засмукване на азбестовия прах при източника;

в) непрекъснато утаяване на азбестовите влакна, намиращи се във въздуха;

3. (нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) работещите се подлагат на

подходяща процедура за деконтаминация;

4. (нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) за работата, извършвана в затворени пространства, се осигурява подходяща защита;

5. (предишна т. 3 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) осигурява редовното и ефективното почистване и поддръжка на всички помещения и оборудване, използвани при обработката на азбест;

6. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) осигурява съхраняването и транспортирането на азбеста или прахоотделящите азбестосъдържащи материали да се извършват в подходящи запечатани опаковки;

7. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) осигурява събирането и отстраняването на отпадъците от мястото на работа да се извършват възможно най-бързо в подходящи запечатани опаковки, с етикет, посочващ, че съдържат азбест; третирането на отпадъците се извършва при спазване на изискванията по **Закона за управление на отпадъците** (ДВ, бр. 86 от 2003 г.) и подзаконовите нормативни актове по прилагането му;

8. (нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) след приключване на работата по разрушаване или отстраняване на азбеста отсъствието на рискове от експозиция на азбест на мястото на работа се потвърждава чрез необходимото проучване и измервания, преди да бъдат възобновени други дейности.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Изискванията по ал. 3, т. 7 не се прилагат за дейностите в мините.

(5) Работодателят предприема следните мерки към работното и защитното облекло:

1. осигурява съхраняването им в предприятието;

2. изпирането се извърши извън предприятието, в специално оборудвани за това места, като в тези случаи облеклото се транспортира в затворени контейнери;

3. осигурява разделно съхраняване на работното, защитното и личното облекло;

4. осигурява съхраняването на защитната екипировка в предвидено за целта място, проверка и почистване след всяка употреба, както и поправка на повредената екипировка или замяна с нова преди последващо използване.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Мерките по ал. 1 до 5 са за сметка на работодателя.

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Работодателят е длъжен да определи мерките за осигуряване на защита на работещите при премахване или ремонт на строежи, когато се очаква превишаване на граничната стойност на концентрация на азбестови влакна във въздуха, определена в тази наредба, независимо от приложените превантивни технически мерки за ограничаване на концентрациите на азбест във въздуха. Мерките включват:

1. осигуряване на подходящи дихателни и други лични предпазни средства, които трябва да се използват по предназначение;

2. поставяне на предупредителни знаци, които посочват, че е възможно превишаване на граничната стойност, определена в наредбата;

3. недопускане на разпространението на прах, получен от азбест или азбестосъдържащи материали, извън помещенията или мястото на извършване на дейност;

4. (нова - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) при работа, извършвана в затворени пространства, заграждения трябва да са херметически затворени и с осигурена механична вентилация за екстракция.

(2) Работодателят информира работещите и/или техните представители за предприетите мерки за защита преди започване дейностите по ал. 1.

Чл. 12. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) При превишаване на граничната стойност, определена в тази наредба, или когато е възможно, материали, съдържащи азбест, които не са били открити преди работата, да са засегнати така, че да генерират прах, работодателят:

1. незабавно уведомява работещите и техните представители за превишените стойности;

2. незабавно прекратява работата в засегнатата зона до прилагане на подходящи мерки за защита на работещите;

3. предприема действия за установяване на причините за това и във възможно най-кратък срок - съответни мерки за отстраняването им и за уведомяване на работещите и техните представители за установените причини.

(2) Работодателят е задължен да извърши проверка на ефективността на мерките по ал. 1 чрез незабавно определяне концентрацията на азбест във въздуха.

(3) В случаите по ал. 1 работодателят провежда консултации с работещите и/или техните представители за мерките, които се предприемат, и ги информира за мерките, които са предприети в критични случаи.

(4) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Когато експозицията не може да бъде намалена с други средства и спазването на граничната стойност изисква носенето на лични предпазни средства за защита на дишането, те не се прилагат постоянно, а времето за носене се определя индивидуално за всеки работещ, като трябва да бъде сведено до възможния минимум. За периодите на работа, в които се използват личните предпазни средства, се въвеждат съобразени с физичните и климатичните условия редовни почивки, които се консултират с работещите и/или техните представители.

Чл. 13. (1) За всяка дейност по **чл. 2** работодателят осигурява на работещите и техните представители подходяща информация за:

1. възможния риск за здравето вследствие на експозиция на прах от азбест и от азбестосъдържащи материали;

2. граничните стойности и необходимостта от мониторинг на въздуха;

3. хигиенните изисквания, включително забраната за пушене;

4. употребата на лични предпазни средства и защитно облекло;

5. специалните защитни мерки за ограничаване до минимум на експозицията на азбест.

(2) Работодателят осигурява достъп на работещите и/или техните представители до резултатите от проведени измервания на азбест във въздуха, както и информация за значението на тези резултати.

Чл. 14. (1) Работодателят осигурява оценка на здравното състояние на работещите:

1. преди експонирането на прах от азбест или от азбестосъдържащи материали;

2. най-малко един път на три години по време на експозицията.

(2) Оценката по ал. 1 включва специфично изследване на гръдния кош.

(3) При оценката на здравното състояние на работещите се спазват изискванията, определени в **приложение № 1**.

(4) За всеки работещ службата по трудова медицина води здравно досие.

(5) Службата по трудова медицина определя и препоръчва на работодателя индивидуални защитни или предпазни мерки.

(6) Когато е необходимо, мерките по ал. 5 могат да включват извеждане на работещия от средата, в която има азбестов прах.

(7) Службата по трудова медицина дава на работещите съвети и информация за здравното наблюдение, което следва да се извършва след прекратяване на експозицията на азбестов прах.

(8) Работещите или работодателят могат да поискат преразглеждане на предвидените в ал. 5 и 6 защитни и предпазни мерки.

Чл. 15. (1) Работодателят води регистър на работещите, които извършват дейности по **чл. 2**.

(2) Регистърът по ал. 1 включва данни за вида, за продължителността на извършваните дейности, както и за експозицията, на която са изложени работещите.

(3) На лекаря от службите по трудова медицина и на медицинските лица, които провеждат здравното наблюдение на работещите, се осигурява достъп до регистъра.

(4) На работещите и/или техните представители се осигуряват анонимни обобщени данни, изготвени въз основа на информацията, включена в регистъра.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) На всеки работещ се осигурява достъп до информация от регистъра, отнасяща се до него.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Работодателят е длъжен ежегодно да предоставя копие от регистъра на съответната РЗИ и Д "ИТ".

Чл. 16. (1) Регистърът по **чл. 15** и личното здравно досие по **чл. 14, ал. 4** се съхраняват най-малко 40 години след преустановяване на експозицията.

(2) Когато предприятието преустанови дейността си, регистърът по **чл. 15** се представя в Националния осигурителен институт, а личното здравно досие се предоставя на работещия.

Чл. 17. (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Изискванията по **чл. 9** могат да не се прилагат, когато:

1. експозицията на работещите е спорадична и с ниска интензивност;

2. от резултатите от оценката на риска е видно, че относимата гранична стойност, определена в тази наредба, няма да бъде превишавана за въздуха в зоната на работа;

3. работата е свързана със:

а) краткотрайни дейности по поддръжката, които не се извършват постоянно и при които се използват само нетрошливи материали;

б) демонтаж без повреждане на материали с ненарушена цялост, в които азбестовите влакна са здраво свързани в матрица;

в) капсуловане или запечатване на азбестосъдържащи материали, които са в добро състояние;

г) мониторинг и контрол на въздуха и вземане на проби за установяване дали конкретен материал съдържа азбест.

Раздел III.
Обучение на работещите

Чл. 18. (1) Работодателят е длъжен да осигури обучение за всички работещи, които са или е вероятно да бъдат експонирани на прах, който съдържа азбест.

(2) Обучението на лицата по ал. 1 се провежда преди започване на работа и периодично на всеки 3 години.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Съдържанието на обучението трябва да бъде в съответствие с нормативните изисквания, ясно и лесно разбираемо за работещите, да дава възможност за придобиване на необходимите знания и умения, свързани с профилактиката и безопасността, и приложими на мястото, където се извършва работата.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Минималните изисквания по

отношение на съдържанието, продължителността и честотата на обучението и документацията, свързана с него, са определени в **приложение № 1а**.

(5) Лицата, преминали обучението, получават удостоверение за проведено обучение по **приложение № 2**.

Раздел IV.
Гранична стойност на концентрация на азбестови влакна във въздуха. Проби за установяване съдържанието на азбестови влакна във въздуха

Чл. 19. (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2029 г.) (1) Работодателят осигурява условия, при които работещите не са експонирани на концентрации, които превишават:

1. 0,002 влакна на cm^3, измерена като средно претеглена по време концентрация за 8-часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина, по-голяма от пет микрометра, ширина, по-малка от три микрометра, и съотношение между дължината и ширината, по-голямо от 3:1, и не се включват влакната, по-малки от 0,2 микрометра; или

2. 0,01 влакна на cm^3, измерена като средно претеглена по време концентрация за 8-часов референтен период, като за целите на измерването се вземат предвид и влакната, по-малки от 0,2 микрометра.

(2) Преброяването на влакната по ал. 1 се извършва чрез електронна микроскопия или чрез алтернативен метод, който осигурява еквивалентни или по-точни резултати.

Чл. 20. (1) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) В зависимост от резултатите на първоначалната оценка на риска и за да се осигури спазването на граничната стойност по тази наредба, съдържанието на азбестови влакна във въздуха на работното място се измерва на редовни интервали по време на конкретни оперативни фази.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Вземането на проби трябва да бъде представително за персоналната експозиция на работещите с получена от азбест или от материали, съдържащи азбест.

(3) Пробите се вземат след консултации с работещите и/или техните представители.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Пробите се вземат от персонал с подходяща квалификация. Взетите проби се анализират в лаборатории, оборудвани за преброяване на влакна.

(5) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Продължителността на вземането на пробите трябва да бъде такава, че да се установи представителна експозиция за 8-часов референтен период (една смяна) посредством измервания или изчисления, представени като средна претеглена стойност за определен референтен период.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

(7) (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

(8) (Отм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) "Азбест" са следните влакнести силикати, които са класифицирани като канцерогени от категория 1А в съответствие с част 3 от **приложение VI към Регламент (ЕО) № 1272/2008** на Европейския парламент и на Съвета от 16

декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ, L 353, 31.12.2008 г.):

а) азбест, актинолит, CAS № 77536-66-4;

б) азбест, грунерит (амозит), CAS № 12172-73-5;

в) азбест, антофилит, CAS № 77536-67-5;

г) азбест, хризотил, CAS № 12001-29-5;

д) азбест, крокидолит, CAS № 12001-28-4;

е) азбест, тремолит, CAS № 77536-68-6.

2. "CAS № " е номерът съгласно химическия регистър на Кемикъл Абстрактс Сървис.

3. "Синергичен ефект" е ефектът, който е по-голям от сумата на отделните ефекти.

4. "Азбестосъдържащи материали с ниска плътност" са материали, които съдържат азбест и имат плътност, по-ниска от 1 g/cm^3.

5. "Строежи" са надземни, полуподземни, подземни и подводни сгради, постройки, пристройки, надстройки, огради, мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, благоустройствени и спортни съоръжения, както и техните основни ремонти, реконструкции и преустройства със и без промяна на предназначението.

§ 1а. (Нов - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) За подпомагане прилагането на изискванията на наредбата работодателите използват разработените от Европейската комисия насоки.

§ 1б. (Нов - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) С тази наредба се въвеждат разпоредбите на **Директива 2009/148/ЕО** относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ, L 330, 16.12.2009 г.) и **Директива (ЕС) 2023/2668** на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 г. за изменение на Директива 2009/148/ЕО относно защитата на работниците от рискове, свързани с експозиция на азбест по време на работа (ОВ, L 2023/2668, 30.11.2023 г.).

Заключителни разпоредби

§ 2. Наредбата влиза в сила 3 месеца след обнародването ѝ в "Държавен вестник" и отменя **Наредба № 1 за защита на работещите от рискове, свързани с експозицията на азбест при работа** (ДВ, бр. 32 от 2003 г.) и т. 1 от **приложение № 1** от Наредба 13 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на химични агенти при работа (ДВ, бр. 8 от 2004 г.).

§ 3. (1) Министърът на здравеопазването и министърът на труда и социалната политика разработват ръководството по **чл. 17, ал. 2** до 31.XII.2006 г.

(2) Министърът на здравеопазването утвърждава методичното указание по **чл. 20, ал. 7** в тримесечен срок от обнародването на наредбата. Методичното указание се публикува в служебен бюлетин.

§ 4. Наредбата се издава на основание **чл. 36, т. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд** (ДВ, бр. 124 от 1997 г.).

Преходни и заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 9 ОТ 2006 Г. ЗА

ЗАЩИТА НА РАБОТЕЩИТЕ ОТ РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕКСПОЗИЦИЯ НА АЗБЕСТ ПРИ РАБОТА

(ОБН. - ДВ, БР. 114 ОТ 2025 Г., В СИЛА ОТ 21.12.2025 Г.)

§ 20. (1) **Наредбата** влиза в сила от 21 декември 2025 г. с изключение на **§ 14**, който влиза в сила от 21 декември 2029 г.

(2) До 20 декември 2029 г. работодателите следят да не се допуска излагане на работещите на концентрация на азбест във въздуха, превишаваща 0,01 влакна на cm^3, измерена като средно претеглена стойност за 8-часов референтен период (TWA). За целите на измерването се вземат предвид влакна с дължина, по-голяма от пет микрометра, ширина, по-малка от три микрометра, и съотношение между дължината и ширината, по-голямо от 3:1. Преброяването на влакната може да се извършва чрез фазовоконтрастен светлинно-микроскопски метод или чрез електронно-микроскопски методи, без да се вземат предвид влакната с диаметри, по-малки от 0,2 микрометра.

(3) До 20 декември 2029 г. при прилагането на **чл. 10**, **11**, **12**, **17** и **20** по отношение на граничните стойности се вземат предвид стойностите по ал. 2.

Приложение № 1 към **чл. 14, ал. 3**

(Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

Изисквания, които следва да се спазват при оценка на здравословното състояние

1. Медицинското наблюдение включва минимум:
- водене на досието за професионалния маршрут и здравното състояние;
- персонално интервю;
- общ клиничен преглед, с насоченост към гръдния кош;
- функционално изследване на белия дроб (обемно-дебитна крива и нейните части).

2. Провеждането на други изследвания, като цитологично изследване на храчки или рентгенография на гръден кош или томоденситометрия, се решава за всеки работещ поотделно от лекаря, провеждащ здравното наблюдение, като се вземат под внимание най-новите научни постижения на трудовата медицина.

Изследвания на гръдния кош с методи, при които се използва рентгеново лъчение, се извършват съгласно изискванията на наредбата по **чл. 65, ал. 1, т. 2 от Закона за здравето**.

3. (изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.) Експозицията на свободни азбестови влакна може да предизвика най-малко следните заболявания:

1. азбестоза;
2. мезотелиом;
3. карцином на белия дроб;
4. гастроинтестинален карцином;
5. карцином на ларинкса;
6. карцином на яйчниците;
7. доброкачествени плеврални заболявания.

4. Службата по трудова медицина трябва да е запозната с условията на труд, включително степента на експозицията на всеки работещ.

Приложение № 1а към **чл. 18, ал. 4**

(Ново - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

Минимални изисквания за обучение

Работещите, които са или има вероятност да бъдат изложени на прах от азбест или материали, съдържащи азбест, преминават задължително обучение, отговарящо на следните минимални изисквания:

1. Обучението се провежда при започване на работа и впоследствие при установяване на допълнителни нужди от обучение.

2. Продължителността на обучението, не по-малка от 8 часа, съответства на задачите на съответните работещи.

3. Обучението се провежда от лица с подходяща квалификация и образование.

4. Всеки работник, който е преминал обучението успешно, получава удостоверение за обучение, в което се посочва:

а) датата на обучението;

б) продължителността на обучението;

в) съдържанието на обучението;

г) езикът на обучението;

д) името, квалификацията и данните за контакт на инструктора или на институцията, предоставила обучението, или и на двете.

5. Обучението е теоретично и практическо и обхваща най-малко следното:

а) приложимата нормативна уредба;

б) свойствата на азбеста и неговото въздействие върху здравето, включително синергичното въздействие с тютюнопушенето;

в) видовете продукти или материали, които е вероятно да съдържат азбест;

г) операциите, които могат да доведат до експозиция на азбест и значението на профилактичния контрол за свеждане до минимум на такава експозиция;

д) практиките за безопасна работа, контрол и защитни средства;

е) подходящата роля, избора, подбора, ограниченията и правилното използване на предпазните средства, като се обръща специално внимание на средствата за респираторна защита;

ж) процедури при аварии;

з) процедурите за деконтаминиране;

и) процедурите за обезвреждане на отпадъците;

й) изискванията в областта на медицинското наблюдение.

6. Обучението се адаптира във възможно най-голяма степен към особеностите на професията на работещите и специфичните за тази професия задачи и методи на работа.

7. Работещите, които извършват дейности по разрушаване или отстраняване на азбест, трябва да преминат обучение, в допълнение към обучението по т. 5, относно използването на технологично оборудване и машини за ограничаване на отделянето и разпространението на азбестови влакна по време на работните процеси в съответствие с тази наредба.

Приложение № 2 към **чл. 18, ал. 5**

(Изм. - ДВ, бр. 114 от 2025 г., в сила от 21.12.2025 г.)

.....

(наименование на предприятието и поделението)

УДОСТОВЕРЕНИЕ

№ ...../.....

за проведено обучение по **чл. 18** от Наредба № 9 от 2006 г.

за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция

на азбест при работа на……,

(име, презиме, фамилия)

на длъжност ..... ……,

месторабота ..... …….

(звено, цех, отдел, служба и др.)

Проведено обучение на ..... г.

Продължителност ..... уч. часа.

Език……..

Тема на обучението ...../.....

Провел обучението: ..... ……

(име, организация, данни за контакт)

Протокол № ..... /..... г.

(подпис на ръководителя, органа по БЗР)

Удостоверението се съхранява в личното досие на работещия.